

**Vabariigi Valitsuse 24. aprilli 2014. a määruse nr 60
„Huvide deklaratsioonide registri põhimäärus“
muutmise määruse eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega ajakohastatakse Vabariigi Valitsuse 24. aprilli 2014. a määrust nr 60 „Huvide deklaratsioonide registri põhimäärus“ (edaspidi põhimäärus), lähtudes huvide deklaratsioonide registri (edaspidi HDR) uue tehnilise lahenduse arendamisest ning registri senise kasutamise käigus ilmnenu probleemidest deklaratsioonide esitamise ja haldamise korralduses. Uue HDR-i arendamine eeldab kehtiva põhimääruse normide täpsustamist ja ajakohastamist, et tagada õigusselgus, registri toimimise vastavus kehtivale õigusele ning uue tehnilise lahenduse sujuv kasutuselevõtt. Eelnõuga ei suurene ettevõtete ja inimeste halduskoormus. Kõnealused muudatused puudutavad eeskätt järgmisi asjaolusid:

- Registri haldamise ülesannete jaotuse täpsustamine: uue HDR-i kasutusele võtmisel muutub volitatud töötaja. Seetõttu on vaja ajakohastada põhimääruse sõnastust, määrates registri volitatud töötajaks Registrate ja Infosüsteemide Keskuse (edaspidi RIK) ning täpsustades volitatud töötaja ülesandeid. Muudatustega antakse RIK-ile selged volitused (nt registri arendamine, tehniline haldus, turvameetmete rakendamine, kasutajatugi jm) ning sätestatakse ka uued ülesanded, nagu lepingute sõlmimine krediidasutuste ja notaritega teatud andmetele juurdepääsu võimaldamiseks.
- Juurdepääsuõiguste ja andmete vahetuse täpsustamine: sätestatakse, et registrile pääseb ligi üksnes Eesti teabeväravas eesti.ee (edaspidi teabevärv) autentimise kaudu. Täpsustatakse andmevahetust riiklike registritega – näiteks deklaratsiooni lisandub hulk andmeid, mis kantakse automaatselt üle teistest andmekogudest (nt abieluvara registrist või liiklusregistrist), ning deklarandi lisamisel registrisse saadetakse talle automaatne teavitus deklaratsiooni esitamise kohustuse kohta. Need täiendused lihtsustavad deklarantide jaoks andmete esitamist ja aitavad vältida olukordi, kus deklarandid ei ole teadlikud neile tekkinud kohustusest.
- Praktiliste probleemide lahendamine: eelnõu koostamisel on arvestatud registri senise kasutamise käigus ilmnenu kitsaskohti. Näiteks nähakse ette deklarantidele meeldetuletuste saatmine, mis aitab vähendada hilinemisi deklaratsioonide esitamisel.
- Kuigi ka kehtivas põhimääruses lähtutakse andmete ühekordse esitamise põhimõttest, siis mõne andmekogu puhul ei ole andmete automaatne ülekandmine veel tehniliselt võimalik. Seoses uue registri arendamisega lahendatakse ka see probleem ning deklarant ei pea enam varem riigile antud andmeid uuesti sisestama, nt liidestatakse registriga teiste seas abieluvararegister.

Eelnõu on ette valmistanud Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse korruptsiooniennetuse poliitika tiimijuht Kätlin-Chris Kruusmaa (e-post katlin.kruusmaa@justdigi.ee, tel 5383 0253, siseauditi osakonna juhataja Karin Karpa (e-post karin.karpa@justdigi.ee, tel 5854 2194), Registrate ja Infosüsteemide Keskuse koostöömeeskonna tiimi tehniline arhitekt Neeme Vool ja tootejuht Laura Truupõld. Eelnõu keeleteimetaja on Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (e-post aili.sandre@justdigi.ee, tel 514 6333).

Põhimääruse muutmise eelnõu koosneb kahest paragrahvist ja 42 punktist. Alljärgnevalt tuuakse välja eelnõu punktidega kavandatud muudatuste sisu ning võrreldakse neid kehtiva korraga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks põhimääruse § 2 lõige 2, kuna kehtiv sõnastus ei ole õiguslikult piisavalt täpne. Registri pidamise õiguslik alus tuleneb üksnes korruptsioonivastasest seadusest ning registrit peetakse kooskõlas teiste asjakohaste seadustega.

Punkt 2 sätestab põhimääruse § 3 lõike 1 uue sõnastuse, mille kohaselt toimub juurdepääs huvide deklaratsioonide registrile Eesti teabevärava eesti.ee (teabevärv) kaudu. Teabevärava kaudu on tagatud ligipääs paljudele riigi e-teenustele ning muudatus ei muuda kasutajamugavust. Kõik, nii deklarandid, kontrollijad kui ka avalikud huvilised kasutavad edaspidi registrile ligipääsuks riigi autentimisportaali. Samal

põhjusel asendatakse **punktidega 12, 22, 35 ja 37** § 9 lõikes 4, § 14 lõikes 2, § 16 lõigetes 1 ja 3 sõna *e-maksuamet* sõnaga *teabevärv*.

Punktid 3, 5 ja 6 käsitlevad registri vastutava ja volitatud töötleja ülesandeid. Põhimääruse § 4 lõiget 1 muudetakse: registri volitatud töötleja on edaspidi RIK. Samuti sõnastatakse põhimääruse § 4 lõige 3 (volitatud töötleja ülesanded) ümber. Volitatud töötleja – RIK – ülesannete terviklik loetelu esitatakse nüüd punktides 1–10. RIK-ile antakse volitused teha kõiki registri pidamise tehnilisi toiminguid oma pädevuse piires kooskõlastatult vastutava töötlejaga. Näiteks sätestatakse, et volitatud töötleja arendab ja uuendab registrit koostöös vastutava töötlejaga, tagab andmete turvalise töötlemise ning registri hoolduse ja majutuse vastutava töötleja juhiste kohaselt, lahendab teenuse osutamisega seotud intsidente ja korraldab kasutajatuge ning teavitab viivitamata vastutavat töötlejat tõrgetest. Need ülesanded olid ka varem volitatud töötleja kanda, kuid kuna volitatud töötleja muutub, vaadati eelnõu koostamisel ülesanded üle ning koondati ühte sättesse. Punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks põhimääruse § 4 lõige 3¹. Nimetatud lõige muutub üleliigseks, kuna varem oli volitatud töötlejaid kaks ning edaspidi on üks ja kõik volitatud töötleja ülesanded on koondatud põhimääruse § 4 lõikesse 3.

Punktiga 7 muudetakse põhimääruse § 4 lõiget 4. Edaspidi ei ole registri halduril õigust parandada esitatud andmeid deklarandi soovil. Juba esitatud deklaratsiooni andmeid saab deklarant vajaduse korral parandada ise või siis esitada uue deklaratsiooni. Kuna deklaratsiooni esitaja saab olla üksnes deklarant ise, siis ei tohi tekkida olukorda, kus keegi teine tema eest andmeid esitab.

Punktiga 8 täpsustakse, milliseid andmeid logidena säilitatakse. Muudatuse eesmärk on suurem õigusselgus.

Punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks § 7 lõike 1 punkt 1, mille kohaselt kantakse registrisse pädeva asutuse andmed, kuna edaspidi tulevad need automaatselt riigi- ja omavalitsuse asutuste riiklikust registrist.

Punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks § 7 lõige 2, kuna sättes viidatud kande tegija andmed saab registri logidest.

Punktiga 11 tunnistatakse kehtetuks § 8, kuna pädeva asutuse andmed kanduvad üle riigi- ja omavalitsuse asutuste riiklikust registrist ning seega ei vaja pädeva asutuse andmete sisestamine eraldi reguleerimist. Kuid säilima jääb põhimõte, mille kohaselt kaob asutuse likvideerimisega ka selle asutuse poolt registrisse kantud deklarantide kohustus esitada deklaratsioon.

Punktiga 13 täiendatakse põhimääruse § 9 lõikega 5.

Punktid 14 ja 15 täpsustavad deklarandi isikuandmete ja ametikoha andmete esitust registris ning **punkti 14** kohaselt tulevad isikuandmed edaspidi liidestatud rahvastikuregistrist.

Punktidega 17, 19, 24, 25 ja 36 asendatakse põhimääruses läbivalt sõna *kinnitama* sõnaga *esitama*, muudatuse eesmärk on kooskõlastada põhimäärus korruptsioonivastase seadusega (KVS), kuna seal kasutakse terminit *deklaratsiooni esitama*, mitte *deklaratsiooni kinnitama*.

Punktid 18 ja 20 lisavad põhimääruse § 12 lõiked 2¹ ja 4¹, sätestades automaatteavituste süsteemi deklarantidele. Lõige 2¹ sätestab, et kui deklarant kantakse registrisse (s.t kui talle tekib kohustus deklaratsioon esitada), saadab register talle viivitamata teate tema registrisse kantud e-posti aadressile. Kehtiva korra kohaselt saab deklarant esimese teate kaks kuud enne deklaratsiooni esitamise tähtaega ning seega ei pruugi ta olla teadlik kohustuse tekkimisest. Teates informeeritakse deklaranti deklaratsiooni esitamise kohustuse tekkimisest ja selle tähtpäevast. Nüüd tagab süsteem, et iga uus deklarant saab kohe ametliku teavituse koos tähtajaga, mis on KVS-i järgi tavaliselt neli kuud pärast ametisse asumist või konkreetse kohustuse tekkimist.

Lõike 4¹ kohaselt saadab register deklarandile ka meeldetuletusi, kui ta pole tähtpäevaks deklaratsiooni esitanud. Täpsemalt saadetakse pärast tähtpäeva möödumist deklarandi e-postile iga seitsme päeva järel korduv teade kuni deklaratsiooni esitamiseni. See meede on suunatud distsiplineerimisele – nii-öelda unustamise või venimise võimalus väheneb, sest deklarant saab korduvaid teavitusi oma kohustuse täitmata jätmisest. Varem pidi kontrollija ise jälgima, kes pole deklaratsiooni esitanud, ja neile seda meelde

tuletama; nüüd aitab süsteem automaatselt kaasa. Kuigi selline perioodiline meeldetuletus võib tunduda pelgalt tehniline mugavus, on sellel oluline halduslik mõju: see hoiab ära deklaratsioonide esitamata jätmise juhtumeid ning ühtlasi dokumenteerib püüdu deklarandiga ühendust saada (teavituste saatmine on registris logitud). See ei muuda küll KVS-is sätestatud vastutust (tähtajaks esitamata jätmise puhul rakenduvad endiselt distsiplinaarvastutus või halduskaristus KVS-i § 18 alusel), kuid aitab deklarantidel oma kohustust õigeaegselt täita ning lihtsustab pädevatel asutustel olukorrast ülevaate saamist.

Punktiga 21 jäetakse deklaratsiooni andmete hulgast välja seda individualiseeriv number, register küll paneb ka edaspidi igale deklaratsioonile numbri, kuid see ei ole andmekoosseisu osa.

Punktiga 23 muudetakse põhimääruse § 14 lõike 3 teksti. Uue sõnastuse kohaselt loetakse deklarandi kinnitatud deklaratsioon esitatuks ning seda on 90 kalendripäeva jooksul võimalik parandada või täiendada, kuid deklaratsiooni ei ole võimalik tühistada ega kustutada. Seega kui deklarant on esitanud deklaratsiooni (näiteks vajutades infosüsteemis nuppu „Esita deklaratsioon“), siis arvatakse tema kohustus täidetuks. Järgneva 90 päeva jooksul võib deklarant siiski avastada mõne vea või puudujäägi ning sellisel juhul on tal õigus oma esitatud deklaratsiooni parandada või täiendada, ilma et ta peaks esitama uue. Kehtiva määruse kohaselt tuleb sellises olukorras esitada uus deklaratsioon. 90 päeva möödumisel deklaratsioon lukustub – enam muuta ei saa, välja arvatud uue deklaratsiooni esitamise teel.

Lisaks rõhutatakse, et deklaratsiooni ei saa tühistada ega kustutada. See tähendab, et kui deklarant on deklaratsiooni korra esitanud, ei saa ta seda registrist eemaldada ega olematuks teha. Selline säte on oluline andmete säilimise ja avalikkuse usalduse aspektist – ametlikult esitatud deklaratsioon peab jääma arhiveerituks ka siis, kui hiljem ilmnevad täiendused. Deklaratsiooni tühistamise võimatus väldib võimalikke kuritarvitusi (näiteks ei saa deklarant ebameeldiva tähelepanu korral oma juba esitatud andmeid lihtsalt kustutada). Säte on kooskõlas KVS-i eesmärkidega. Sama põhimõtet järgitakse ka muude e-teenuste korral (näiteks maksudeklaratsiooni saab parandada teatud aja jooksul, kuid seda ei saa pärast esitamist täielikult tagasi võtta).

90-päevane parandustähtaeg on mõistlik kompromiss: piisavalt pikk, et deklarant saaks rahulikult andmeid korrigeerida (näiteks kui ta unustas midagi lisada või avastab eksimuse), kuid samas piiratud, et deklaratsiooni sisu ei muutuks lõputult. See annab ka kontrollijatele võimaluse deklaratsioon üle vaadata ning vajaduse korral saab deklarant selles veel parandusi teha. Tuleb siiski tähele panna, et deklaratsiooni ei saa muuta siis, kui see on kontrollitud või kui deklarant soovib muuta eelmisel kalendriaastal esitatud deklaratsiooni. Kuna esimesel juhul muutuks kehtetuks ka kontroll ning teisel juhul muutub aasta vahetumisega üle kanduvate andmete koosseis ning deklaratsioon esitataks teise aasta kohta.

Punktiga 26 täiendatakse määrust §-ga 14¹, milles loetletakse andmeandjad, kes annavad huvide deklaratsioonide registrisse §-s 15 nimetatud andmeid. Sättes täpsustatakse, millistest riiklikest andmekogudest pärinevaid andmeid on lubatud registrisse kanda ja milliste andmekogude kaudu toimub andmete liidestamine.

Sätte eesmärk on tagada õigusselgus andmete päritolus ning luua selge õiguslik alus huvide deklaratsioonide registri ja teiste riiklike andmekogude vaheliseks andmevahetuseks, eelkõige uue huvide deklaratsioonide registri arendamise ja kasutuselevõtu kontekstis. Sättega ei laiendata huvide deklaratsioonide registrisse kogutavate andmete koosseisu ega muudeta andmete kasutamise eesmärki, vaid täpsustatakse senise korra rakendamist tehnilises ja menetluslikus plaanis. Paragrahvi 14¹ punktides 1–9 on nimetatud järgmise andmeandjad:

- 1) abieluvararegister – kandub üle abieluvaralepingu number;
- 2) eesti väärtpaberite keskreister – deklarandi omandis olevad väärtpaberid;
- 3) maksukohustuslaste register – andmed deklareeritud tulu, sh Eestis ja välisriigis makstud dividendide kohta;
- 4) kinnistusregister – deklarandi omandis olev kinnisvara;
- 5) liiklusregister – deklarandi omandis ja kasutuses olevad maa- ja veesõidukid (väikelaevad, alla 12-meetrise kogupikkusega laevad ning jetid);
- 6) rahvastikuregister – deklarandi nimi ja isikukood, elukoha aadress, andmed abikaasa, registreeritud elukaaslase, vanemate ja järeltulijate kohta;
- 7) riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register – andmed pädevate asutuste kohta;

- 8) tegelike kasusaajate register – andmed äriühingute kohta, kus deklarant on märgitud tegelikuks kasusaajaks;
- 9) äriregister – deklarandi osalused äriühingutes ning tegutsemine juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena.

Punktidega 28, 29 ja 30 muudetakse põhimääruse § 15 lõike 3 alusel esitatavate andmete loetelu. Paragrahv 15 sätestab, millised konkreetsed andmed tuleb deklaratsioonis esitada. **Punkt 28** tunnistab kehtetuks § 15 lõike 3 punkti 1. See ei tähenda, et üks senistest andmekategooriatest jäetakse deklaratsioonist välja, kuid abieluvararegistri liidestamise tõttu ei pea deklarant neid andmeid ise sisestama ning **punktiga 33** selline võimalus ka luuakse. Samal põhjusel muudetakse **punktiga 29** lõike 3 punkti 2, kuna sealt välja jäetavas osas nimetatud kõrvaltegevused kanduvad üle äriregistrist. **Punktiga 30** viiakse põhimäärus kooskõlla KVS-i nõuetega.

Punktidega 31, 32 ja 34 muudetakse põhimääruse § 15 lõiget 4, mis käsitleb deklarandiga seotud isikute ja vara deklareerimist. **Punkt 31** muudab § 15 lõike 4 punkti 1 sõnastust. See säte puudutab deklarandi lähedaste isikute andmete esitamist. Uue sõnastuse järgi peab deklarant märkima oma deklaratsioonis ka registreeritud elukaaslase. KVS on lähedase isiku mõistet ajakohastanud kooseluseaduse järgi, mistõttu on ka põhimääruses seda arvesse võetud. Muus osas jäävad nõuded samaks. **Punkt 32** muudab § 15 lõike 4 punkti 4 sõnastust. See punkt puudutab deklarandi sõidukite deklareerimist. Võrreldes varasemaga on siin märkimisväärne muudatus: varem pidi deklarant enda kasutuses oleva liisingusõiduki andmed käsitsi registrisse kandma, edaspidi tulevad ka need andmed liidestatuna liiklusregistrist.

Punkt 34 täiendab § 15 lõiget 4 punktiga 9. See säte lisab deklaratsiooni eseme, mida varem polnud: deklarandi kohta tegelike kasusaajate andmekogusse sisestatud andmed. Tegelike kasusaajate register sisaldab infot juriidiliste isikute tegelike kasusaajate ehk lõppomanike kohta, mida nõutakse rahapesu tõkestamise reeglite kohaselt. Edaspidi peab deklarant märkima deklaratsioonis iga juriidilise isiku nime ja registrikoodi, mille tegelik kasusaaja on ta ise.

See on märkimisväärne täiendus, kuna varem piirdusid deklaratsioonid osaluste deklareerimisega äriühingutes ning polnud eraldi rubriiki tegeliku kasusaaja kohta. Samas aga võib ametiisik olla kasusaaja läbi mitme omandistruktuuri tasandi – näiteks omab ta ettevõtet, mis omab teist ettevõtet jne. Sellisel juhul võib deklarant olla küll formaalselt vaid ühe ettevõtte omanik, kuid tegelikult ka teise kasusaaja. On loogiline, et huvide deklaratsioonis tuuakse välja igasugused ärihuvid. Seeläbi suureneb läbipaistvus, milliste ettevõtete tegelik omanik deklarant on ning kuidas tema otsused võivad olla mõjutatud.

Punkt 37 muudab § 17 sõnastust. Säte reguleerib deklaratsioonide kontrollimise pädevust. Muudatus on tehnilist laadi ning on seotud üleminekuga uuele registrile ning teabevärava kaudu sisselogimisele.

Punktiga 39 muudetakse põhimääruse § 18 lõiget 1, mis käsitleb deklaratsiooni kontrollimise protokollide kandmist registrisse. Kehtivas määruse § 18 lõige 1 on detailne: selle järgi kannab kontrollija deklaratsiooni mitu andmekomponenti. Muudatuse järel jääb lõikesse 1 üldine nõue: „Deklaratsiooni kontrollimisel kannab korruptsioonivastase seaduse § 15 lõigetes 1–5 sätestatud pädevuse alusel määratud kontrolli teostaja registrisse KVS-i § 15 lõikes 6 nimetatud kontrollitoimingu protokoll vaba tekstina.“

Punktiga 40 jäetakse registriandmete hävitamist käsitlevast §-st 20 välja sõna *logid*, kuna see rikub logide terviklikkuse põhimõtet ning seda on tehniliselt keeruline teostada. Registriandmed muudetakse hävitamisel jäädavalt loetamatuteks ning logide mainimine siin lisandväärtust ei anna.

3. Vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei kuulu Euroopa Liidu õiguse reguleerimisalasse.

4. Mõjude analüüs

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kavandatavatel muudatustel on peamiselt positiivsed ja soovitud mõjud avalikule haldusele ja ühiskonnale laiemalt ning olulisi negatiivseid kõrvalmõjusid ei ole tuvastatud.

Huvide deklaratsioonide registri ajakohastamisel ja läbipaistvuse parandamisel on positiivne mõju ühiskonna usaldusele avaliku sektori vastu. See võib parandada institutsioonide mainet ning vähendada korruptsiooniriski, kuna ametiisikud teadvustavad, et nende huvid on põhjalikult avalikustatud ja auditeeritavad.

Tasub märkida, et deklaratsioonide kättesaadavus on tasakaalustatud isikuandmete kaitse nõuetega (vajalik sisselogimine), mis hoiab ära andmete massilist kuritarvitamist anonüümsete robotite poolt. See tasakaal on sotsiaalselt vastuvõetav.

Majanduslikud mõjud ja mõju ettevõtlusele. Eelnõu otsesed majanduslikud mõjud on tagasihoidlikud. Huvide deklaratsioonide esitamise kohustus lasub ametiisikutel ning eelnõu ei too kaasa uusi maksukoormisi, toetusi ega muid finantskohustusi eraõiguslikele isikutele. Ka ettevõtluskeskkonda laiemalt eelnõu ei mõjuta, kuna tegemist on avaliku sektori sisese aruandluskorraga. Küll aga on kaudne positiivne mõju võimalik – läbipaistvam ja usaldusväärsem avalik sektor loob soodsama investeerimiskliima ning vähendab korruptsioonist tulenevaid majanduslikke moonutusi. Näiteks kui avalikud hanked tehakse keskkonnas, kus otsustajate huvid on avalikud, võivad ettevõtted kindlamini pakkumisi teha, kartmata varjatud huvide põhjal tehtavaid ebaõiglasi otsuseid.

RIK-ile tähendab volitatud töötlejaks nimetamine mitut uut kohustust, mis nõuavad mõnevõrra aega ja suurendavad koormust: viia arendused lõpule, sõlmida lepinguid, tagada, et lepingud pankade ja notaritega toimivad (k.a andmepäringute logimine). RIK peab uute sätete alusel korraldama ka turvaauditeid ja süsteemi varundust. RIK-i vastutus suureneb ja RIK on valmis vastutust võtma.

Eelnõu mõjutab võrdselt kõiki Eesti avaliku võimu asutusi ja ametiisikuid. Selgemad reeglid kohalikele omavalitsustele aitavad paremini aru saada, kuidas huvide deklaratsioonide registrit hallata. Seega ühtlustub deklaratsioonidega seotud asjaajamine kogu Eestis.

Kokkuvõttes on määruse rakendamise mõju positiivne, sest see tugevdab korruptsiooniennetust ja suurendab efektiivsust avalikus halduses. Negatiivseid mõjusid, nagu olulist lisakulu või ettevõtlusvabaduse piiranguid, ei kaasne. Mõned sihtrühmad (ametiisikud) peavad küll kohanema detailsemate nõuetega, kuid see on avaliku võimu läbipaistvuse loomulik areng ning avalikkuses toetatud suund.

5. Rakendamisega seotud tegevused ja kulud

Määruse rakendamiseks vajalikud infotehnoloogilised arendused on tegemisel ning muudatused ei mõjuta riigieelarve iga-aastaseid kulutusi.

Suurem osa nende arenduste kuludest on eelarves arvestatud ning arendused teeb RIK-i arendusmeeskond.

Muudatused ei nõua lisaraha ega too Justiits- ja Digiministeeriumile kaasa vajadust luua juurde ametikohti. Järelevalvet põhimääruse nõuete täitmise üle teevad ka edaspidi Justiits- ja Digiministeeriumi (korruptsioonivastase poliitika koordineerijana) praegused ametnikud. Uute nõuete tutvustamiseks koostab ministeerium juhendid ning vajaduse korral korraldab teabepäevi – need kulud on minimaalsed ja kaetakse ministeeriumi eelarvest

Kokkuvõttes on määruse rakendamise kulu mõõdukas ja kaetud ministeeriumi eelarvevahenditest. Puudub vajadus lisaelarve järele. Rahaliselt hinnatavaid tulusid, samuti kulusid muudele isikutele ja asutustele määruse rakendamine kaasa ei too.

6. Jõustumine

Kuna uus huvide deklaratsioonide register valmib etapiviisi, jääb mõne eelnõu punkti jõustumine ootama IT-arenduse lõpuleviimist, samuti vajavad kasutajad ettevalmistust, mistõttu määruse punktid 38 ja 39 jõustuvad 1. juunil 2026 ning punktid 27, 28, 33 ja 34 jõustuvad 31. detsembril 2026.

7. Kooskõlastamine

Määruse eelnõu kooskõlastatakse ministeeriumidega.